

ФОРУМ ІНФОРМАТИКІВ ПОЛТАВЩИНИ

Кирилюк М. В., Терещенко Ю. П.

У 2008 році була створена спеціальна дослідницька група (СДГ) вчителів інформатики з розробки веб-сайту «Форум інформатиків Полтавщини» (<http://www.it-pl.at.ua>). До спеціальної дослідницької групи вчителів та методистів інформатики увійшли: Іщенко Лариса Миколаївна, методист Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського; Кирилюк Марина Вікторівна, методист Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського; Костюк Таміла Леонідівна, учитель інформатики Вовчицького ліцею Лубенського району; Кузуб Юрій Анатолійович, учитель інформатики Семенівського навчально-виховного комплексу №2; Терещенко Юрій Петрович, учитель інформатики Кременчуцького ліцею інформаційних технологій №30; Чайдак Олег Вікторович, учитель інформатики Кременчуцького ліцею інформаційних технологій №30; Шип Анжеліка Анатоліївна, методист Хорольського методичного кабінету; Шульга Валентина Михайлівна, учитель інформатики Полтавського обласного ліцею-інтернату для обдарованих дітей із сільської місцевості ім. А.С. Макаренка.

Це досвідчені вчителі та методисти області (представники 5 районів Полтавської області), які зацікавлені допомогти вчителю інформатики в його нелегкій праці. Учитель інформатики повинен безперервно слідкувати за розвитком інформаційних технологій, які стали невід'ємною частиною сучасного світу, за появою нових програм, за постійно змінними методами роботи з ними.

Протягом двох років роботи СДГ проведено 6 засідань, на яких розглядалися питання актуальності створення шкільного сайту в умовах сьогодення, організаційно-методичного забезпечення адміністрування та підтримки веб-сайту (за допомогою онлайн-сервісів та на локальному комп'ютері), підготовлені методичні матеріали для вчителів інформатики щодо створення шкільного сайту.

На першому засіданні СДГ розглядалося питання структури сайту. Були створені розділи, які певною мірою відображають роботу вчителя інформатики: від нормативно-правової бази до курсів підвищення кваліфікації, від роботи вчителя у міжкурсовий період до роботи з обдарованими учнями.

Матеріали для сайту добиралися учасниками СДГ, учителями інформатики та учнями. Обговорювалися рубрики, які необхідно було б розмістити на сайті. Після збору матеріалів почалася кропітка робота. Понад три місяці ми активно працювали над втіленням цієї ідеї. А головною «родзинкою» нашого сайту став «Форум», який містить сім тем для обговорення. Найпопулярніші теми, які обговорюються, «Олімпіадне програмування» та «Все про Linux».

Сайт вийшов досить потужний. Його обсяг — 177 Мбайт, що складається із 400 файлів. Багато корисної інформації для вчителів, учнів, громадськості розміщено на нашому сайті. Головна сторінка сайту зображена на рис. 1.

Рис. 1

Дуже широко представлена методична робота вчителів. Перш за все, це представлення розробок уроків, позакласних заходів. Можна ознайомитися з проблемними питаннями, над якими працюють учителі.

Найбільшою за обсягом є сторінка, присвячена олімпіаді з інформатики. У січні 2009 року на нашому сайті, після проведення I туру, були одразу представлені завдання та розв'язки до них, після перевірки — результати та тести, які використовувалися для перевірки завдань.

Під час проведення III (заключного) туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року — 2009» у номінації «Інформатика» на нашому сайті відбувалася он-лайн трансляція майстер-класу «Я роблю це так», після проведення кожного етапу змагання виставляли завдання, розв'язки та результати учасників конкурсу.

Створення сайту дало новий поштовх до реалізації цікавих ідей зі створення обласних предметних сайтів. Так, функціонують сайти:

- «Сайт вчителів фізики та астрономії Полтавщини» <http://fizyka-poltava.at.ua/> (рис. 2);
- Обласний інформаційний портал «Хімічна освіта Полтавщини» <http://chemportal.poltava.ua/> (рис. 3).

Багато вчителів, розробляючи власні сайти, звертаються із запитаннями, як можна змінити стандартний дизайн сайту на власний. Тому у даній статті ми пропонуємо ще й декілька рекомендацій, як можна змінити зовнішній вигляд сайту, створеного в системі uCOZ.

Даний матеріал не є посібником з вивчення HTML чи CSS. Тут на розгляд запропоновані способи того, як змінити дизайн сайту, використавши інший шаблон,

Рис. 2

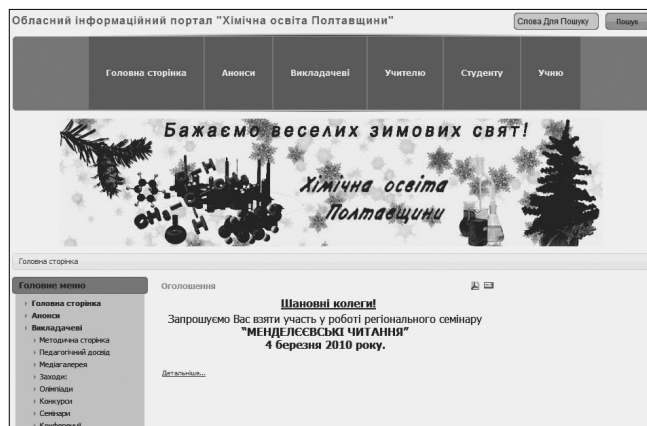

Рис. 3

як додати на власний сайт меню з використанням скриптів, елементів Flash-анімації, які є в достатній кількості в мережі Інтернет.

З чого розпочати

Як вибрати дизайн для майбутнього сайту? На це запитання є щонайменше дві відповіді. Перша — намалювати власний шаблон та зверстати його. Другий — взяти вже готовий сторонній шаблон з мережі Інтернет і переробити його під свої потреби. У будь-якому випадку потрібно буде ще й вибрати початковий шаблон сайту під час реєстрації. Якщо Ви плануєте повну зміну дизайну, то початковий шаблон можна вибрати довільним, адже в процесі роботи його дизайн буде повністю замінено на власний. Якщо ж планується часткова модифікація, то для економії часу і сил слід зупинитись на тому шаблоні, який візуально схожий з вашим. Після того як майбутній дизайн визначено, сайт зареєстровано, час переходити до практичних дій.

Основа сайту — таблиця

Більшість шаблонів на uCoz, як і більшість сучасних сайтів, побудовано на основі таблиць. Для прикладу візьмемо шаблон сайту uCoz #812, зображений на рис. 4.

Рис. 4

Його структура має вигляд, зображений на рис. 5.

\$GLOBAL_AHEADERS\$		
\$GLOBAL_CLEFTERS\$	\$MODULE_NAMES\$	\$GLOBAL_DRIGHTERS\$
\$CONTENT\$		
\$GLOBAL_BFOOTERS\$		

Рис. 5

Надписи в таблиці є змінними величинами, за якими приховується HTML код (з можливими вкрапленнями JavaScript чи PHP) глобальних блоків. Змінні \$GLOBAL_AHEADER\$ та \$GLOBAL_BFOOTER\$ містять відповідно код шапки сайту та його нижньої частини, змінна \$GLOBAL_CLEFTER\$ містить HTML-код, який є відображенням даних, що містяться в лівій колонці таблиці. Відповідно \$GLOBAL_DRIGHTER\$ відповідає за дані у правій колонці. У центральній частині таблиці знаходяться змінні \$MODULE_NAME\$ та \$CONTENT\$, перша з яких є заголовком відповідної сторінки вашого сайту, а друга відповідає за ту інформацію, яку ви будете розміщати на сайті в процесі його наповнення. Переглянути HTML-код розглянутої вище таблиці та код глобальних блоків можна, увійшовши в панель керування вашого сайту. Для цього в панелі адміністратора в меню **Дизайн** слід вибрати команду **Управління дизайном**. Перед вами відкриється список тих модулів, які були активовані на сайті. Основними пунктами, з яких потрібно розпочати, є: **Глобальные блоки** (*Верхняя часть сайта, Нижняя часть сайта, Первый (левый) контейнер, Второй (правый) контейнер*), **Редактор страниц** (*Страницы сайта*), **Общие шаблоны** (*Таблица стилей (CSS)*). Як було сказано вище, основою сайту є таблиця, кодо якої можна побачити клацнувши лівою клавішею миші по назві **Страницы сайта** (рис. 6).

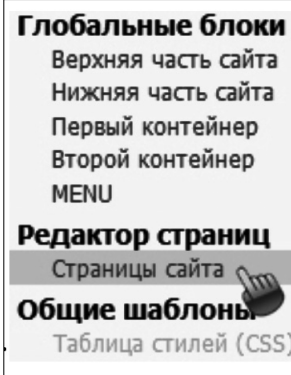

Рис. 6

Перед вами відкриється сторінка, на якій буде відображено HTML код сторінок сайту.

Лістинг 1. Сторінки сайту

```
<html>
<head>
<meta http-equiv=«content-type» content=«text/html; charset=UTF-8»>
<title>$$SITE_NAMES$ - $MODULE_NAMES$</title>
<?$$META_DESCRIPTIONS$?>
<link type=«text/css» rel=«StyleSheet» href=«./s/src/css/812.css»/>
<!--адреса файлу таблиці стилів для даного шаблону -->
</head>
<body>
$ADMIN_BAR$
<div id=«contanier» align=«center»>
$GLOBAL_AHEADERS$
<!-- <middle> -->
```

```
<table border=«0» cellpadding=«0» cellspacing=«0»
width=«90%»>
<tr>
<td valign=«top» style=«width:200px;»>
<!-- Комірка таблиці у якій відображається меню має
ширину 200 пікселів -->
$GLOBAL_CLEFTER$
</td>
<td valign=«top» style=«padding:0px 20px 0px 20px;»>
<?if($MODULE_NAME$)?><h1>$MODULE_NAME$
</h1><?endif?>
<!-- <body> -->
$CONTENT$
<!-- В цій комірці буде розташовано контент сайту -->
<!-- </body> -->
</td>
<td valign=«top» style=«width:200px;»
>$GLOBAL_DRIGHTER$</td>
</tr>
</table>
<!-- </middle> -->
$GLOBAL_BFOOTER$
</div>
</body>
</html>
```

Аналізуючи код сторінки, слід зазначити, що сама таблиця займає лише 90% від ширини браузера і враховуючи незмінні розміри (200px) лівого та правого блоків, при різній роздільній здатності моніторів, особливо TFT, колонка з контентом може виявитись вузькою, а отже, не зовсім зручною для відображення даних, або ж більша частина монітору буде гуляти. Змінивши значення ширини таблиці на 100%, ми тим самим додамо більше простору для розміщення інформації.

Для зручності роботи під час аналізу HTML коду сторінки ми рекомендуємо використовувати дві програми: будь-який WYSIWYG редактор, наприклад NVU, та програму Notepad++, яка має чудову підсвітку синтаксису не лише мови HTML, а й багатьох мов програмування.

Аналогічно слід проаналізувати HTML код і для глобальних блоків, щоб мати уявлення про їхню структуру.

Лістинг 2. Глобальний блок \$GLOBAL_AHEADER\$

```
<table border=«0» cellpadding=«0» cellspacing=«0»
class=«header»>
<tr><td class=«data-block»>
<a href=«$HOME_PAGE_LINK$»><!--<s5176>-->
Головна<!--</s>--></a>
<?if($USERS_ON$)?>
<?if($USER_LOGGED_IN$)?>|
<a href=«$PERSONAL_PAGE_LINK$»>
<!--<s5214>-->Мій профіль<!--</s>--></a>
<?else?>|<a href=«$REGISTER_LINK$»>
<!--<s3089>-->Реєстрація<!--</s>--></a><?endif?>
<?if($USER_LOGGED_IN$)?>|
<a href=«$LOGOUT_LINK$»><!--<s5164>-->
Вихід<!--</s>--></a>
<?else?>|<a href=«$LOGIN_LINK$»><!--<s3087>-->
Вхід<!--</s>--></a><?endif?><?endif?>
<?if($RSS_LINK$)?>|<a href=«$RSS_LINK$»>
RSS</a><?endif?>
</td>
```

```
<td align=«right» class=«databar»>$WDAY$,
$DATE$, $TIME$</td></tr>
<tr><td class=«logo-block»><h1><!--</logo> -->
Мій сайт<!--</logo> --></h1></td>
<td></td></tr><tr>
<td class=«login-block»>
<?if($USERS_ON$)?><?if($USER_LOGGED_IN$)?>
<!--<s5200>-->Ви увійшли як<!--</s>-->
<a href=«$PERSONAL_PAGE_LINK$»>
<b>$USERNAME$</b></a><br>
<!--<s3167>-->Група<!--</s>-->
<u>$USER_GROUP$</u>»
<?else?><!--<s5212>-->Вітаю Вас<!--</s>-->
<b>$USERNAME$</b>
<?endif?><?endif?></td><td></td></tr>
</table>
<div style=«height:10px;»></div>
```

Якщо підставити цей код у який-небудь візуальний редактор, то можна побачити таблицю, зображену на рис. 7.

Головна Мій профіль Реєстрація Вихід Вхід RSS \$WDAY\$, \$DATE\$, \$TIME\$	
Мій сайт	
Ви увійшли як \$USERNAME\$	
Група "\$USER_GROUP\$" Вітаю Вас \$USERNAME\$	

Рис. 7

Оскільки представлена таблиця не відповідає реальному відображенню верхньої частини, стає зрозуміло, що додаткове вирівнювання проводиться за допомогою CSS.

Заміна графіки

Для того щоб змінити дизайн сайту, не порушуючи його основної структури, потрібно змінити таблицю стилів, яка використовується в даному шаблоні. У нашому прикладі таблиця стилів зберігається (див. коментарі в лістингу 1) за адресою: <http://адреса вашого сайту/.s/src/css/812.css>. Або ж доступ до неї можна отримати відповідно з панелі керування в розділі керування дизайном, клацнувши лівою клавішею миші по тексту **Таблиця стилів (CSS)**.

Аналізуючи дану таблицю стилів, можна виділити всі зображення, які є фоновими для сайту. Як приклад, розглянемо рядок коду CSS, у якому описано клас .header з того ж таки шаблону 812: .header {height: 280px; background: url('/.s/t/812/3.jpg') top center no-repeat; width: 900px;}

З лістингу сторінок та глобальних блоків можна визначити, що до даного класу відноситься глобальний блок \$GLOBAL_AHEADER\$, і відповідно змінюючи його, ми змінюємо верхню частину нашого сайту. Підставивши адресу фонового зображення <http://адреса вашого сайту/.s/t/812/3.jpg> у вікно браузера, ми дізнаємось, що це за малюнок. Знаючи його розміри, можна підставити власні зображення, завантаживши їх на сайт та змінивши адреси в таблиці стилів. Аналізуючи речту коду CSS, ми можемо змінити дизайн сайту, не порушуючи структуру HTML коду сторінки. Проте інколи доводиться змінювати і саму структуру таблиці, щоб розмістити там потрібні зображення чи текст.

Особливу увагу слід звернути на кольорову гаму тексту. Адже майже всі кольорові схеми прописані у файлі CSS, а майже кожен блок, таблиця чи її складові від-

носяться до якогось класу чи описані певним ідентифікатором. Тому під час розробки інколи доводиться змінювати колір основного тексту, фону, гіперпосилань.

Додаємо стороннє меню для сайту

Дуже часто під час створення сайту виникає завдання створення великої кількості пунктів меню, які відповідають тим чи іншим критеріям або відносяться до певної категорії. Виникає потреба створити каскадне меню. На сьогоднішній день сервіс uCoz дозволяє створювати каскадне меню. Але знову ж таки в мережі можна знайти приклади більш достойних варіантів меню, яке б прикрасило Ваш сайт. Для того щоб ним скористатись, потрібно завантажити на Ваш сайт усі потрібні для меню файли (малюнки, скрипти) та сам код меню у потрібний блок, не забуваючи змінити адреси малюнків та скриптів. Меню на сайтах uCoz, зазвичай, знаходиться в одному з глобальних блоків і приховано під змінною \$SMENU_1\$, яка прописана у деякій комірці таблиці. Тому для додавання власного меню потрібно замість цієї змінної вставити відповідний код. Водночас слід звернути увагу на ширину і висоту комірки таблиці чи структуру контейнера, у якому знаходилось оригінальне меню. Інколи для зручності потрібно вставити Ваше меню в таблицю чи в блок DIV. Це дозволить маніпулювати вирівнюванням Вашого меню в основній таблиці. Для зручності знову ж таки скористайтесь WYSIWYG редактором, щоб мати змогу бачити, який вигляд має Ваше меню. Скопіюйте код глобального блоку в редактор, збережіть його у себе на комп'ютері у вигляді HTML файлу, а вже потім експериментуйте, додаючи код меню у відповідне місце. Для нашого сайту було використано меню із сайту <http://softmix.org/5229-mnogourovnevoe-menju-nadivakh.html>, яке зображено на рис. 8.

- ▶ Головна
- ▶ Мапа сайту
- ▶ Новини
- + Курси підвищення кваліфікації
- ▶ Microsoft
- ▶ Intel
- + Міжкурсовий період
- + На допомогу вчителю
- ▶ Апробація ППЗ
- + Олімпіади
- ▶ Конкурси
- ▶ Фотогалерея
- ▶ Форум

Рис. 8

Для того щоб мати змогу попрацювати з шаблоном без підключення до мережі Інтернет, потрібно зберегти собі код сторінки сайту, глобальних блоків, таблицю стилів CSS і вже для повної впевненості всі малюнки з шаблону. Після цього в основну сторінку на місце змінних глобальних блоків додайте код із глобальних блоків і не забудьте змінити адреси малюнків так, щоб вони правильно відображались. Отже, Ви отримаєте шаблон сайту в себе на комп'ютері. А далі все залежить від Вашої творчості та знань. Після того, як сторінка буде створена, залишиться лише скопіювати відповідні частини коду у відповідні блоки на сайті, не забувши про нові малюнки та таблицю стилів.

Якщо у процесі роботи над дизайном були змінені деякі елементи коду, їх необхідно продублювати і на інших модулях Вашого сайту. На допомогу прийде команда з меню **Дизайн — Быстрая замена участков шаблонов**. За допомогою неї можна замінити

один зразок HTML коду на інший. Проте, потрібно бути уважним під час заміни, тому що вона може відбутися навіть у тих місцях шаблонів, де ви не збиралися нічого змінювати.

Як приклад часткової зміни дизайну може слугувати сайт «Форум інформатиків Полтавщини». Основний шаблон — #901, а шаблон шапки було взято із сайту <http://ru.anvisionwebtemplates.com> (рис. 9).

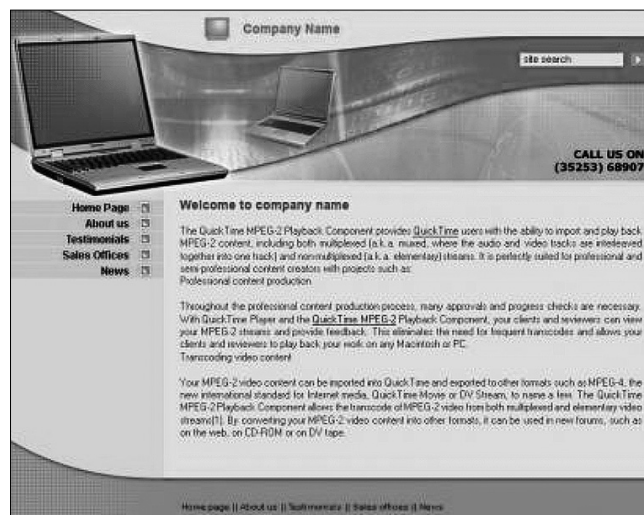

Рис. 9

Додавання Flash

Для того щоб на Вашому сайті з'явився Flash об'єкт, можна скористатись простим кодом:

Лістинг 3. Додавання Flash

```
<div style=«position:absolute; z-index:1; padding:37px; padding-left:20px;»>
<object classid=«clsid:D27CDB6E-AE6D-11cf-96B8-444553540000» codebase=
«http://download.macromedia.com/pub/shockwave/
cabs/flash/swflash.cab#version=6,0,29,0»
name_flashbutton width=«154» height=«124»>
<param name=«movie» value=«../flash/1.swf»>
<param name=«play» value=«true»>
<param name=«loop» value=«true»>
<param name=«quality» value=«high»>
<param name=«WMode» value=«Transparent»>
<embed width=«154» height=«124»
src=«/flash/1.swf» play=«true» loop=«true»
quality=«high» WMode=«Transparent»
pluginspage=«http://www.macromedia.com/
shockwave/download/index.cgi?P1_Prod_Version=
ShockwaveFlash»>
</object>
</div>
```

Зверніть увагу на те, що шлях до Flash файлу прописаний двічі. У рядку `<param name=«movie» value=«../flash/1.swf»>` та в рядку `<embed width=«154» height=«124» src=«/flash/1.swf»...`

Робота над зміною дизайну не є простою, але цікавою і корисною. Така робота виховує терплячість, розвиває творчість. У результаті отримуєш не лише задоволення від кінцевого результату, а й нові знання. Сподіваємося, що вищеописані рекомендації дозволять вам створити власний неповторний сайт.